

165 se stavební parcelou čís. kat. 38 a s pozemkem čís. kat. 210/2 přes pozemky čís. kat. 201/1 a 209, a to tak, že i v roce 1901, kdy Antonín M., — správně František M. se svou manželkou — smlouvou ze dne 13. listopadu 1901 prodal pozemek čís. kat. 210/1 a část pozemku čís. kat. 209 dluhuprostě Antonínu B-ovi, zůstala prý služebnost dále váznouti na zbytku pozemku čís. kat. 209 a že podle této služebnosti byli majitelé a obyvatelé domu čís. 165, domu čís. 448 a křídla postaveného na dřívějším kůželníku oprávněni, i na dále ze svých místností vycházeti na místo, kde byla dříve kašna, tudíž na veřejnou cestu. Ale tu jest předem poukázati na předpis § 484 obč. zák., podle něhož nelze služebnost, opravňující k chůzi jen pro určité účely (jen pro vodu) rozšiřovati na chůzi k jiným účelům a dokonce i ve prospěch dalších nemovitostí. Proto lze k námitce dovolatelky přihlížeti jen potud, pokud by se nabytí těchto dalších oprávnění dalo opřít o vydržení podle § 480 obč. zák. Ale odvolací soud poukazuje správně v tomto směru k tomu, že dům čís. pop. 165 od roku 1925 již vůbec neexistuje. Tím zanikla by podle § 525 obč. zák. služebnost chůze a jízdy pro tento dům, i kdyby bylo zjištěno, že do doby zboření již došlo k jejímu vydržení (§ 480 obč. zák.). Pokud jde o součástky domu čís. pop. 448, poukazuje odvolací soud zase správně k tomu, že tento objekt byl vystavěn teprve v roce 1908, a že tedy nemohla býti v jeho prospěch služebnost vydržena (§ 1470 obč. zák.). Tím padá celý podklad námítky, že žalovaná nabyla vydržením služebnosti jízdy a chůze po pozemku čís. kat. 209 ve prospěch domů čís. pop. 165 a 448.

Čís. 10173.

Ručení dráhy (zákon ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák.).

Jde o příhodu v dopravě, nemohl-li se řidič vozu elektrické dráhy nadíti, že se na kolejích objeví překážka.

Jde o neodvratnou náhodu ve smyslu § 2 zák., byl-li kočí zasažen motorovým vozem strhnuv plašící se koně, jež se počali plašiti teprve v době, kdy to řidič již nemohl zpozorovati.

(Rozh. ze dne 26. září 1930, Rv I 1667/29).

Žalobce, řídě povoz, vyhýbal se motorovému vozu elektrické dráhy. Při tom jevil jeden z koní nepokoj, žalobce přišel do úzkého styku s motorovým vozem, byl poražen a poraněn. Žalobní nárok proti dráze na náhradu škody neuznal procesní soud první stolice důvodem po právu, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Po právní stránce shledává odvolací soud správným úsudek soudu prvního, že jde o příhodu v dopravě, jež jest v souzeném případě, že se vůz elektrické dráhy srazil s tělem žalobce. Při provozu pouliční dráhy jest zjevem zcela obyčejným, že se chodci i vozidla pohybují poblíž kolejí a přes ně, ale pravidelná doprava i na pouliční dráze jest možnou jen, je-li prostor, v němž se vlak pohybuje, volný. Neodstraní-li

se překážka, jež je v cestě volnému pohybu vozu, v čas, takže se vozidlo s ní střetne, jest to odchylka od obvyčejného normálního průběhu věci. Jest proto v souzeném případě spatřovati příhodu v dopravě v nenadálé dopravní překážce, která se v osobě žalobce postavila v cestu nepředvídaným způsobem další volné jízdy vlaku, takže se vlak srazil s tělem žalobce a pod vůz ho odhodil, čímž žalobce utrpěl zranění. Jest tu proto použití předpisu § 1 zák. o ručení železnic. Odvolací soud souhlasí však i s názorem prvního soudu, že žalovaná ve smyslu § 2 zák. ze dne 5. března 1869 čís. 27 ř. zák. jest vyviněna. Nelze sice souhlasiti s názorem prvního soudu, že žalobce měl pustiti otěže, by koně byli volni, ježto mohlo snadno dojíti k jinému neštěstí, kterému žalobce vlastně předešel, avšak žalobce mohl a měl vyčkati, až motorový vůz přejede. Vývody odvolání nejsou způsobilé, aby vyvrátily nebo seslabily správnost důvodů napadeného rozsudku, neboť žalobce podle zjištění prvního soudu byl zasažen vozem elektrické dráhy, jeho zadní části, když ho vůz elektrické dráhy již předjížděl, a k poranění žalobce došlo jen proto, že se koně v jeho povozu splášili a povoz z původní, dostatečné, vzdálenosti z pravé strany do levé, když je přední část motorového vozu již minula, k zadní části motorového vozu srazili, takže se prostora potřebná k předjetí elektrické dráhy, která tu byla, zúžila tak, že žalobce byl svalen k zemi a padl pod kola svého povozu a následkem toho byl poraněn. Prvý soud bezvadně zjistil, že řidič motorového vozu šetřil obvyčejné i zvýšené opatrnosti jako zřízenec a s motorovým vozem přední částí přejel správně a pomalu okolo vozu, který řídil žalobce a že žalobce byl zraněn vlastním povozem, pod jehož kola padl. Podle těchto skutkových zjištění je pokládati přiblížení se žalobce k vozu elektrické dráhy za neodvratnou náhodu ve smyslu § 2 cit. zákona, kterou úraz žalobcův byl způsoben a která žalovanou od náhrady škody vyvíňuje. Plašení žalobcových koní, ať se stalo z té neb oné příčiny, jest náhodou, která se udála v osobě žalobcově, a její následky musí žalobce sám nésti, an jest jisto, že se koně splášili teprve, když vůz elektrické dráhy žalobce předjížděl, a an podle zjištění prvního soudu to byl žalobce, jenž vzepnuvší se koně na levo strhl, a tím se ke kolejím přiblížil, takže řidič vozu elektrické dráhy úrazu žalobcovu nemohl zabrániti. Proto první soud správně posoudil věc po stránce právní potud, že tu jest příhoda v dopravě po rozumu § 1 zák. č. 27 z r. 1869, kterou byl žalobce na těle poraněn a že žalované podniky jsou osvobozeny z ručení podle § 2 téhož zákona.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po stránce právní nezabývá se žalobce vůbec otázkou, zda tu jde o příhodu v dopravě ve smyslu § 1 zákona o ručení žel., z čehož lze souditi, že uznává správným názor odvolacího soudu, že tu jde o příhodu v dopravě ve smyslu tohoto zákona, kterou odvolací soud spatřuje v tom, že se vozu elektrické dráhy jedoucímu po kolejích dostala v cestu nepředvídaným způsobem překážka další jízdy, která byla způsobilá při-

voditi tělesné poškození žalobce. Soud dovolací připojuje se k tomuto názoru odvolacího soudu, třebaže jde o elektrickou dráhu, u níž, jak odvolací soud uvedl, jest zjevem zcela obyčejným, že se chodci a vozidla pohybují poblíž kolejí neb přes ně přecházejí, takže tyto skutečnosti o sobě nemohou býti považovány za nepravidelnost v dopravě. V souzeném případě však toto vyskytnutí se překážky na kolejích elektrické dráhy bylo nepravidelností v dopravě ve smyslu § 1 zák. o ruč. žel., poněvadž se řidič motorového vozu vyskytnutí se překážky nemohl nadíti, v čemž se právě zračí nepravidelnost tohoto vyskytnutí se překážky. Ježto jde o příhodu v dopravě, jest řešiti otázku, zda se žalovaným podařilo prokázati vyvíňovací důvod § 2 zák. o ruč. žel., zavinění žalobce, po případě neodvratnou náhodu. Otázku vyvinění žalovaných zodpověděl soud odvolací kladně, poněvadž podle zjištění soudu prvé stolice převzatého odvolacím soudem, byl žalobce zasažen vozem elektrické dráhy, když ho vůz předjížděl, a k žalobcovu poranění došlo jen proto, že se koně jeho vozu splášili a povoz z původní dostatečné vzdálenosti srazili s pravé strany do levé k vozu elektrické dráhy v době, kdy již přední část vozu elektrické dráhy žalobcův vůz minula. Úsudek odvolacího soudu, že jen tím se dostal žalobce pod kola svého vozu a byl při tom poraněn, jest správný, ano jest zjištěno, že řidič motorového vozu jel pomalu, opětovně zvonil a teprve, když se vojenské povozy před ním jedoucí vyhnuly z levé koleje na pravou, motorový vůz přešel úplně volně a pomalu okolo povozu žalobce a že se koně lekli a počali se plašiti teprve, když to řidič motorového vozu nemohl viděti, ježto žalobcovi koně, okolo nichž přešel, byli klidni a plašiti se počali teprve, když byli asi uprostřed motorového vozu. Těmito zjištěními jest plně odůvodněn úsudek soudu odvolacího, že řidič motorového vozu zachoval všecky předepsané opatrnosti. Když na základě tohoto skutkového stavu odvolací soud uznal, že přiblížení se žalobce k vozu elektrické dráhy jest pro žalovanou stranu neodvratnou náhodou ve smyslu § 2 zákona o ruč. žel. přivoděnou jen tím, že se žalobcovi koně splášili teprve, když vůz elektrické dráhy žalobce předjížděl a když žalobce vzepnuvši se koně na levo strhl a tím se ke kolejím přiblížil tak, že řidič vozu elektrické dráhy úrazu žalobcovu již nemohl zabrániti, jest tento úsudek odvolacího soudu o vyvinění žalovaných z důvodu neodvratné náhody správným. Tvrzení dovolatelovo, že se překážka nevyskytla při provozu elektrické dráhy způsobem nepředvídaným, poněvadž řidič motorového vozu, přijížděje k vojenským vozům před ním jedoucím, měl přehled na jízdní dráhu, na věci nic nemění, neboť tehdy ke srážce nedošlo a řidič motorového vozu, když mu vojenské povozy kolej uvolnily, neměl důvodu, by volně a pomalu v jízdě nepokračoval. Přiblížení se vozu žalobcova k jedoucímu vozu elektrické dráhy stalo se podle zjištění odvolacího soudu později tak, že ho řidič motorového vozu nemohl již včas upozorovati. Nelze proto přisvědčiti dovolatelovu názoru, že řidič motorového vozu byl povinen vyčkati, až se žalobci podaří motorovému vozu se vyhnouti, naopak bylo povinností žalovaného, by, znaje své koně, uhnul buď tak daleko, by v případě jich splášení nemohl býti

sražen k vozu jedoucí elektrické dráhy tak, by se stal překážkou v další jeho jízdě, nebo by se svým povozem, když s kolejí elektrické dráhy uhnul na pravo tak, že elektrická kolej byla volná, zastavil a počkal, až elektrická dráha přejede. Žádné z těchto svých povinností žalobce neučinil zadost a jest proto v tomto případě splašení koní žalobcových náhodou, za kterou žalovaní neodpovídají a musí proto její následky žalobce nésti sám, jak správně uznal již soud odvolací.

Čís. 10174.

Složení na soudě podle § 1425 obč. zák.

Překážka, pro niž nelze dluh zaplatiti nebo jinak splniti, musí býti na straně věřitele. Ten, kdo nabyv zastavené nemovitosti, převzal knihovní pohledávku k vlastnímu zaplacení, nemůže odpírati její zaplacení proto, že si na ni činí nároky třetí osoba, uplatňující nárok ze zcela jiného právního důvodu.

(Rozh. ze dne 26. září 1930, Rv I 1783/29.)

Žalobci, koupivše od Richarda S-a dům, převzali na srážku z kupní ceny pohledávku, zajištěnou ve prospěch žalované. Žalobou, o niž tu jde, domáhali se žalobci na žalované výmazu pohledávky, odůvodňující to tím, že složili pohledávku na soudě, ježto si na ni činila nárok nejen žalovaná, nýbrž i Richard S., žádaje na žalobcích, by započtli spornou částku na zástavní dluh nedoplatku kupní ceny. *Procesní soud prvního stádu* žalobu zamítl. *Důvody*: Podle zákona (§ 1425 obč. zák.) může býti dluh složen na soudě, je-li věřitel neznámý nebo z jiných důležitých důvodů. Podle literatury (Ehrenzweig, *System* § 347, Krasnopolski, *Obligationenrecht* § 60, Hasenöhl str. 487) musí všechny důvody směrodatné pro složení se zakládati v osobě věřitele. O tom, že je věřitel neznámý, nemůže býti řeči. Neboť hypotekární věřitel zajištěné pohledávky jest zřejmý z pozemkové knihy a netvrdí se vůbec, že pohledávka jest zatížena přednostními zástavními právy nebo zákazem. Rovněž se netvrdí, že pobyt věřitele jest neznámý. Tvzení žalobců směřují právě jen k tomu, že třetí osoba, dřívější vlastník nemovitosti, Richard S., tvrdí, že se své strany má nároky proti hypotekární věřitelce. Tato případná práva S-ova nedotýkají se povinností žalobců jako hypotekárních dlužníků. Složení sloužilo tu jen zájmům třetí osoby, bylo by tudíž nepřípustné (rozh. ze dne 3. ledna 1911, *Slg.* XIV 5313) a není právě tak dostatečným důvodem ke složení, jako nemůže býti pro žalobce jakožto hypotekární dlužníky zákaz placení třetí osoby, jež přichází v úvahu jakožto případný osobní dlužník (viz rozh. z 5. 6. 17 *Z. Bl.* 1917:43). *Odvolací soud* napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.